

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA A DRET A L'EDUCACIÓ

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El 26 de juliol de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat pel canvi d'instituts inscrits a l'escola pública Auró.

Manifesta que no està conforme amb els nous instituts adscrits, ja que no entén quins són els criteris seguits per fer aquest canvi ni n'han estat informats com a escola.

El problema principal és la pèrdua d'adscripció de l'Institut Ernest Lluch després del curs 2023-2024, fet que afectarà greument part de l'alumnat, entre el qual es troba la seva filla.

L'Escola Auró pertany al barri de l'Esquerra de l'Eixample i l'Institut Ernest Lluch també, per aquest motiu ha estat sempre, històricament, el referent i el més demanat per l'alumnat de l'Escola Auró.

Curs 2017-18: 37,40%
Curs 2018-19: 46,94%
Curs 2019-20: 42,55%
Curs 2020-21: 39,58%

En la nova adscripció d'instituts s'hi ha inclòs l'Institut Jaume Balmes, que es troba a 2 quilòmetres de l'escola i en un altre barri. A banda que només dues famílies han optat per aquest institut, una no hi ha entrat, el que demostra que és un institut d'alta demanda que tampoc no suposa una sortida per a l'alumnat de l'Escola Auró.

Considera que aquests canvis d'adscripció d'instituts no responen a una reflexió profunda sinó que semblen fruit de la improvisació i que afecten el dret a l'educació dels seus fills. Moltes famílies van escollir l'Escola Auró amb la voluntat de poder continuar l'escolarització a l'Institut Ernest Lluch. Per això, reivindica que s'allargui aquesta adscripció més enllà del curs 2023-2024 fins que els infants matriculats l'any 2020-2021, que correspondria a l'any que es van fer els canvis, arribin a la secundària.

Exposa que en el curs 2024-2025, que serà el primer sense adscripció a l'Institut Ernest Lluch, coincideix que hi ha un grup més (de 25 alumnes) i que, en total, 75 alumnes hauran de passar a la secundària i es quedaran sense l'institut referent. Les famílies han fet arribar un escrit de queixa al Consorci d'Educació de Barcelona sense que, fins a data d'avui, se n'hagi rebut resposta.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Consorci d'Educació de Barcelona** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 5 de setembre de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 13 d'octubre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

1. Criteris seguits per a les adscripcions d'instituts a l'Escola Auró

Les modificacions previstes en les adscripcions de les escoles de l'Esquerra de l'Eixample són conseqüència de la implantació a la ciutat de Barcelona d'un nou model d'adscripcions que ha de servir per treballar amb més profunditat el pas de primària a secundària i garantir la continuïtat i la distribució equilibrada de l'alumnat. Cal destacar que aquest nou model s'ha anat **compartint en diverses reunions amb les direccions afectades**.

A més, en el document d'adscripcions d'origen primària i destí secundària per a la preinscripció 2021-2022, ja hi sortia publicat que l'Escola Auró tenia adscripció a l'Institut Ernest Lluch fins a la preinscripció 2023-2024, aquesta inclosa.

A principis del 2021, es va comunicar aquest fet a la direcció de l'escola i a les famílies del centre.

En aquest sentit, l'adscripció de cada centre ha estat determinada seguint les indicacions que es recullen en el Decret d'admissió 11/2021 sobre la programació de l'oferta educativa i el procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya en el punt 5 de l'article 31:

- a) La disponibilitat de llocs escolars del centre o centres receptors.
- b) La programació de l'oferta.
- c) La proximitat entre els centres.
- d) En relació amb els centres que imparteixen ensenyaments obligatoris o gratuïts, els objectius dels projectes educatius respectius, sempre que la relació entre els objectius dels centres adscrits no contribueixi a l'establiment d'itineraris educatius que reforcin la segregació escolar.

e) L'impacte de les adscripcions en l'escolarització equilibrada de l'alumnat.

Aquest nou model es basa a millorar la continuïtat primària-secundària; així, l'Escola Auró passarà de tenir cinc centres adscrits a tenir-ne quatre, ja que està previst que el curs 2023-24 sigui l'últim curs que el centre tingui adscripció a l'Institut Ernest Lluch.

2. Motius pels quals l'Institut Ernest Lluch ha deixat de ser institut de referència de l'Escola Auró

A més d'estar implantant un model que permeti treballar millor la continuïtat entre primària i secundària i, per tant, reduir el nombre de centres de secundària adscrits, el Decret d'admissió 11/2021 disposa que és responsabilitat de les administracions impulsar mesures per a una distribució equilibrada de l'alumnat a cada zona educativa.

L'Escola Auró i l'Institut Ernest Lluch són dels centres de la zona amb menys percentatge d'alumnat vulnerable i l'adscripció entre els centres afavoria, per tant, que altres centres de secundària de la zona concentrassin percentatges més alts d'alumnat vulnerable. La modificació de l'adscripció pretén ser un mecanisme de redistribució equilibrada de l'alumnat de la zona en el pas de primària a secundària.

3. Sol·licituds 2022-2023 de l'alumnat de l'Escola Auró als instituts adscrits

Per a la preinscripció del curs 2022-2023, l'Escola Auró tenia adscrits els centres següents:

- IE Eixample
- Institut Ernest Lluch
- Institut Jaume Balmes
- Institut Poeta Maragall
- Institut Viladomat

Les demandes en primera opció de l'alumnat de sisè de l'Escola Auró en la preinscripció 2022-2023 van ser:

Centre demanat en primera opció Auró	Sol·licituds	Escola
Institut Ernest Lluch		23
Institut Jaume Balmes		2
Institut Poeta Maragall		4
Institut Viladomat		14
Escola IPSI		2
Santíssima Trinitat		1
Total general		46

CONSIDERACIONS

1. Dret a l'educació i abast del dret a escollir un centre educatiu

El dret a l'educació, universal i gratuïta, està reconegut a la Constitució espanyola en l'article 27, que estableix el dret a l'educació en condicions d'igualtat. De manera més específica, la Llei orgànica 8/1985, que regula el dret a l'educació, declara l'educació com a servei públic essencial. Posteriorment, la Llei orgànica 2/2006 d'educació (modificada recentment per la Llei orgànica 3/2020) incorpora la universalitat i l'equitat com a principis bàsics del dret a l'educació. En l'àmbit autonòmic, l'article 4 de la Llei 12/2009 d'educació estableix que tothom té dret a accedir en condicions d'igualtat al sistema educatiu.

El **dret a l'elecció de centre** també està reconegut per la normativa vigent, **però en el marc de l'oferta educativa**. És a dir, la legislació consagra **el dret de les famílies a expressar les seves preferències** en relació amb els centres educatius existents durant el procés d'admissió. Aquestes preferències han de ser tingudes en compte per l'administració educativa.

De la formulació d'aquest dret, per tant, no es desprèn que hi hagi una garantia de **poder escolaritzar els fills i les filles de les famílies en els centres educatius que escullin**.

El que sí que és exigible és poder accedir a serveis d'educació de qualitat i en condicions d'igualtat, concretament pel que fa als ensenyaments obligatoris i als declarats gratuïts.

2. Els itineraris escolars: l'adscripció entre els centres de primària i secundària

Pel que fa a l'adscripció entre els centres de primària i els centres on s'imparteix la secundària, l'article 31 del Decret 11/2021 sobre la programació de l'oferta educativa i el procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya estableix els criteris d'adscripció entre centres de primària i secundària.

Es preveu l'adscripció a un o més centres, sempre que estiguin sufragats amb fons públics, dins el mateix municipi o zona educativa. Aquesta adscripció s'ha de fer prenent en consideració els elements següents:

- **la disponibilitat de places del centre o centres receptors,**
- **la programació de l'oferta de llocs escolars,**
- **la proximitat dels centres,**
- **l'impacte de les adscripcions en l'escolarització equilibrada de l'alumnat, i**
- **els objectius dels projectes educatius respectius.**

L'article 32 del Decret recull **l'obligació de garantir una plaça al centre adscrit o en un dels centres adscrits, si hi ha una adscripció a més d'un centre**.

Cal remarcar que la **continuitat escolar cada vegada es considera més un element integrador que facilita l'aprenentatge.**

Per això, el Departament d'Educació actualment està promovent la creació d'instituts-escola, tant a la ciutat de Barcelona com a la resta del territori, com a model integrat d'escolarització de 3 a 16 anys, d'acord amb els eixos següents:

- continuïtat formativa,
- seguiment evolutiu de l'alumnat,
- convivència d'infants i adolescents,
- metodologies d'aprenentatge globalitzat,
- versatilitat, polivalència i globalització de la didàctica docent, i
- lideratge marcadament pedagògic.

De les dades aportades a aquesta Sindicatura, constatem que l'Institut Ernest Lluch ha estat un institut de referència per a l'alumnat de l'Escola Auró. Tot i això, no és el centre més proper: l'Institut Viladomat està al mateix barri, a 550 metres de distància, seguit per l'Institut Poeta Maragall, situat a 800 metres, al barri del costat.

A partir del curs 2023-2024, l'Institut Ernest Lluch deixarà d'estar adscrit a l'Escola Auró i això afectarà l'elecció que històricament han fet les famílies per donar continuïtat escolar als seus fills i filles.

Malgrat això, després de revisar la normativa i els criteris establerts per fer l'adscripció de centres, aquesta Sindicatura entén que el canvi d'adscripció que ha fet el Consorci respecta els criteris legals.

En concret, el Consorci d'Educció indica que **el canvi està motivat per la voluntat de millorar l'escolarització equilibrada de l'alumnat i d'evitar itineraris educatius que reforcin la segregació escolar.** Com s'ha mencionat anteriorment, aquest és, de fet, un dels criteris recollits en l'article 31 del Decret 11/2021 de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya a l'hora de fer les adscripcions. Per tant, el canvi d'adscripció s'ha efectuat d'acord amb el que disposa la normativa vigent en matèria d'educació.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona ha respectat els criteris establerts en la normativa relativa a l'adscripció de centres.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.